

БИЗНЕС КОМПАС

За Република Албания

октомври 2021 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

ТЕРИТОРИЯ: 28,748 хил. км².

НАСЕЛЕНИЕ: 2 873 000 души (2017 г.)

СТОЛИЦА: ТИРАНА

РЕГИОН: Западна Европа, Балкански полуостров

НАЦИОНАЛЕН ПРАЗНИК: 28 ноември, ден на знамето и независимостта.

НАЦИОНАЛНА ВАЛУТА: Албански лек (ALL)

ОСНОВНИ ОФИЦИАЛНИ ЕЗИЦИ: Албански език

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Форма на управление: Парламентарна република

Висш законодателен орган: Парламент (Събрание - 140 депутати)

Президент: Илир Мета

Изпълнителна власт:

Правителството на Република Албания е носител на изпълнителната власт и се състои от министър-председател, вицепремиери и министри. Правителството се избира от парламента на Република Албания с мнозинство от гласовете на общия брой народни представители.

Настоящият състав на правителството е избран на 14 септември 2021 г.

Състав на правителството на Република Албания:

Еди Рама – Министър-председател на Република Албания;

Арбен Ахметай - вицепремиер и държавен министър по програмата за възстановяване и реформи;

Олга Джачка - Министър на Европа и външните работи
Бледар Чучи- Министър на вътрешните работи
Делина Ибрахимај - Министър на финансите и икономиката
Белинда Балук - Министър на инфраструктурата и енергетиката
Евис Куши - Министър на образованието и спорта
Улси Маня - Министър на правосъдието
Едона Билали - Държавен министър за защита на предприемачеството
Нико Пелеша - Министър на отбраната
Фрида Крифча - Министър на земеделието и развитието на селските райони
Огерта Манастирлиу - Министър на здравеопазването и социалното подпомагане
Мирела Кумбаро - Министър на туризма и околната среда
Елва Маргарити - Министър на културата
Бора Мужаки - Държавен министър за младежта и децата
Милва Икономи - Държавен министър за стандарти и услуги
Елиса Спиropали - Държавен министър за връзки с парламента

Действащ Парламент:

Последни проведени парламентарни избори на 20 април 2021 г, с резултатите както следва:

Социалистическа партия - 74 места

Демократическа партия – 59 места

Социалистическо движение за интеграция – 4 места

Социалдемократическата партия – 3 места

ИКОНОМИКА

Актуално икономическо развитие:

Здравната и икономическа криза, причинена от коронавируса през изминалата година оказва силно влияние върху изпълнението на бюджета на Албания. Мерките, предприети от правителството за ограничаване на разпространението на Ковид-19 оказаха значително влияние върху икономическата активност и рефлектираха върху реализацията на приходите във фиска. За да се справи с епидемията, управлението на страната приложи множество мерки за защита на работните места, осигуряване на бюджетната ликвидност, обслужване на най-приоритетните задължения и минимизиране на по-малко продуктивните разходи от бюджета. Чрез решение за

переразпределение на средства между бюджетните потребители на централно ниво и изменение на бюджет 2020 г. беше приложен комплекс от мерки в посока на ограничаване на негативното въздействие на епидемичната обстановка върху икономиката и стимулиране на потреблението.

Основни макроикономически показатели:

Предварителното изпълнение на консолидираните фискални показатели за 2020 г. отразява резултатите от събирането на приходите и реализацията на разходите през периода на пандемия и фискалните улеснения, при отлагане на събирането или повишаване на някои данъци. Предварителното представяне също отразява увеличаването на разходите за подпомагане на бизнеса и лицата, засегнати по време на пандемичния период, и напредъка на инвестициите в рамките на приоритетите на правителството.

Общите приходи за 2020 г. са реализирани в размер на 95,3% от плана, ревизиран с последния Закон за държавния бюджет.

Общите публични разходи за 2020 г. достигнаха 536,3 млрд. ALL, с реализиране на 97,6% от плана за периода, докато в сравнение със същия период на 2019 г. тази позиция е довела с 9% по -високо или с около 44,4 млрд. ALL повече.

Нивото на дефицит за 2020 г. доведе до 110,67 млрд. ALL от планираните 132,96 млрд. ALL

12 Месечни резултати от приходите и разходите

Доход

Общите приходи за 2020 г. са реализирани в размер на 425,6 млрд. ALL, или 95,3% от годишния план. В сравнение с предната година приходите са намалели от въздействието на пандемията от 34,7 млрд. ALL.

Природни ресурси:

Албания е богата на **полезни изкопаеми**, включително скъпоценни минерали като злато, но също и желязна руда, хром, мед, манган, кварц, битум, олово и цинк. Оловото и цинкът са сред най-важните и ценни полезни изкопаеми в страната, като се добиват в мини „Булчиза“, „Клос“ „Бурел“ „Кукъс“ и „Тропоя“.

Албания е важен производител на лигнитни и кафяви въглища и разполага с огромни запаси.

Условия за развитие на селското стопанство:

Земеделието играе важна роля в икономиката на страната. Това е третият по големина сектор и допринася много за износа. Плодовете, зеленчуците, цитрусовите култури и

маслиновите насаждения са сред най-култивираните в Албания. Маслиновите насаждения се отглеждат най-вече в южната и централната част на Албания.

Липсва устойчиво производство на лозови насаждения и тютюн /както е било в близкото минало/. Страната не притежава големи възможности за развитие на зърнени култури и разчита на внос. Животновъдството е екстензивно и силно раздробено но върви към окрупняване. Приоритетно се отглеждат овце и кози. Риболовът от слабо развит бележи чувствителен възход.

Степен на развитие на отделните сектори:

Агробизнес индустрията в страната е една от най-бързо развиващите се индустрии с голям ръст през последните години. Основно значение за развитието на тази индустрия е добавянето на стойност към качествените селскостопански продукти в съответствие с изискванията на основните европейски пазари. Правителството разглежда селското стопанство като целева област за бъдещи инвестиции, растеж и развитие.

Конкурентните предимства на сектора включват уникална комбинация от субтропичен и средиземноморски климат, екологосъобразни производствени практики, добри технологии за преработка на храни, квалифицирана работна ръка, достъпна в селските райони, добър достъп до регионалните пазари и репутация на качествени хранителни продукти.

Производството на пресни плодове и зеленчуци представлява 51,6% от селскостопанската продукция в страната и е ориентирано към износ. Почти 80% от продукцията се изнася като прясна, консервирана или преработена.

Енергетиката е един от най-важните индустриални сектори в страната. развитието на енергийния пазар включва по-нататъшно изграждане на вътрешна газоразпределителна мрежа, (ТАП) продължаване на либерализацията на пазара на електроенергия и засилено регионално сътрудничество за взаимно свързване с електричество и газ.

Албания е пълноправен член на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ENTSO-E), която осигурява съвместимост и взаимосвързаност с европейските енергийни системи.

Албанската държавна електроенергийна корпорация (KESH) АД. е акционерно дружество и е основният и най-важен производител на електроенергия в Албания.

Оператор за разпределение на електрическа енергия " OSHEE „АД има за основна цел на дейността ѝ да доставя електроенергия в страната чрез разпределителната мрежа TL / TM / TU. Системата за пренос на електроенергия в Албания се управлява от оператора на преносна система „OST“ АД , 100% държавна собственост. OST АД изпълнява

функциите на оператор на преносна мрежа, оператор на диспечерска система и пазарен оператор.

Културното наследство, съчетано със средиземноморския климат и излаза на Адриатическо и Йонийско море, красивите морски пейзажи, планини и гостоприемството, правят Албания изключително привлекателно място за **туризъм**.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Република Албания е **пълноправен член на ООН** от 1955 г.

Република Албания е **член на Съвета на Европа** от 1995 г.

Република Албания стана **член на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)** през 1995 г.

През 2000 г. Република Албания стана **член на Световната търговска организация**.

Република Албания е **кандидат за членство в Европейския съюз** от 2014 г.

Република Албания е **член на НАТО** от 2009 г.

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

Общо:

Стойността на вложенията за 2019 г. възлиза на 8,542 милиона евро и се е увеличила с 939 милиона евро (или 12,4%) в сравнение с предходната година.

По държави:

Според страните най -голям дял от вложенията заемат швейцарските инвестиции с 18%, следвани от холандските с 15% и канадските с 13%.

По сектори:

Най -голям дял от вложенията заемат инвестициите в енергийния сектор с 28,3%, следван от сектора на добивната промишленост с 14,4%. След тях идва информационният и комуникационният сектор с 13,1% и секторът на финансовите и охранителните дейности с 12,7%.

Привлечени инвестиции от България:

България от 2019 г. се нарежда сред 10 -те държави с най-голяма тежест, съответно 6% от общата сума на чуждите инвестиции или 535 милиона евро. Увеличението идва главно от инвестиции в производство на електроенергия и електрически мрежи и в телекомуникации.

Data.AI: ПЧИ по произход в Албания 2014 – първо тримесечие 2021, в млн. евро

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	T1 2021
ОАЕ	16.900	18.970	19.290	19.300	23.750	18.390	20.120	20.410
Австрия	358.340	386.920	359.550	447.450	516.700	545.760	601.090	595.470
БИХ	0.380	0.340	-1.240	-0.030	7.690	8.520	3.580	3.970
Белгия	0.250	0.260	0.500	0.810	2.380	4.420	6.320	6.710
България	12.890	14.700	18.060	22.250	25.230	534.930	535.910	772.420
Канада	725.340	691.450	739.520	883.800	1,000.590	1,115.240	1,129.390	1,160.610
Швейцария	79.410	120.600	550.130	893.660	1,315.540	1,495.200	1,665.000	1,688.180
Китай	-2.470	4.000	6.390	7.560	3.730	3.980	4.430	4.520

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Външна търговия на Албания по години (общ стокообмен) в млн. албански леки (ALL):

Износ общо от Р.Албания, 2016-2020 г.

Описание	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	243,498	272,988	310,436	298,792	271,955
Европа	228,469	254,884	293,267	283,644	256,608

Внос общо в Албания, 2016-2020 г.

Описание	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	579,248	626,186	641,466	649,118	605,262
Европа	471,472	509,689	516,712	516,740	488,669

Основни търговски партньори на Албания за износ:

През август 2021 г. страните, с които Албания е имала най -голямо увеличение на износа, в сравнение с Август 2020 са:

- Косово (46,1%)
- Германия (23,8%)
- Република Северна Македония (61,5%)

Докато страните, с които износът е имал най -голямо намаление са:

- Италия (7,5%)
- Испания (13,4%)

През този осеммесечен период страните, с които Албания е имала най-голямо увеличение на износа, в сравнение с преди година са:

- Италия (24.9%)
- Косово (55.3%)
- Испания (35.0%)

Докато страните, с които изнася са имали най -голям спад, са:

- Украйна (28,5%)
- Русия (36,5%)

Основни търговски партньори на Албания за внос:

През август 2021 г. страните, с които Албания е имала най -голямо увеличение на вноса, в сравнение с Август 2020 са:

- Италия (9,2%)
- Турция (47,5%)
- Германия (50,1%)

Докато страните, с които се внася са имали най -голям спад са:

- Русия (6,9%)
- САЩ (27,8%)
- Швейцария (26,8)

През този осеммесечен период страните, с които Албания е имала най-голямо увеличение на вноса, в сравнение с предходната година са:

- Италия (31,4%)
- Турция (48,2%)
- Китай (27,3%)

Докато страните, с които има внос с най -голямо намаление са:

- Русия (8,4%)
- Швейцария (25,6)
- Украйна (15,8%)

Външна търговия по сектори (според обема на стокообмена)

Групи стоки	Износ				Внос			
	Август	Август	Януари - Август	Януари - Август	Януари - Август	Януари - Август	Август	Август
		Януари-Август	Януари-Август					
Общо	19.399 486.642	23.756	169.346	232.479	48.207	60.855	376.313	
Храна, напитки, тютюн	2.721	2.937	24.613	28.23	9.486	12.545	73.021	82.51
Минерали, горива, ел. енергия	2.827	4.388	24.825	44.76	4.651	7.883	33.709	46.77
Химически и пластмасови	757	705	4.774	6.585	7.334	8.355	57.587	72.00
Кожа и изделия от нея	92	101	1.321	1.582	817	765	8.080	9.291
Изделия от дърво и хартия	637	737	5.329	5.728	2.164	2.243	15.088	17.37
Текстил и обувки	7.517	5.834	65.628	72.10	5.250	5.253	45.270	55.69
Строителни материали и метали	2.976	6.354	24.219	48.29	6.011	8.277	50.511	68.59
Машины, оборудване и резервни части,	1.154	1.875	13.334	18.29	10.340	13.064	78.675	110.70
Други	717	825	5.303	6.895	2.154	2.469	14.372	

Външна търговия по групи страни (според обема на стокообмена за I-IV.2021 г.):

1. EU
2. EFTA
3. ОПЕС
4. Western Balkan Countries
5. North American Free Trade Agreement
6. Asia Pacific Economic Cooperation
7. Commonwealth of Independent States
8. Други държави, невключени в горните споразумения

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

в млн. ALL

Стокообмен 2020 г.

11.303

износ за България

3,686

внос от България

7,617

Водещи стоки в българския износ за Албания за 2020 г. (млн. евро):

No	КодМТ	Описание	EU'000	%
		Общ износ през 2020 г.	27 968 662,2	100.00
0		в т.ч. Албания	89 247,7	0,3
1	1905	Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитни продукти, дори с прибавка на какао; нафора, празни капсули от тесто за медикаменти, сухи тестени листа от брашно, скорбяла или нишесте и подобни продукти:	7 473,9	8,4
2	3004	Медикаменти (с изключение на продуктите от NN 3002, 3005 или 3006), съставени от смесени или несмесени продукти, приготвени за терапевтични или профилактични цели, представени под формата на дози или пригодени за продажба на дребно:	7 007,0	7,9
3	5514	Тъкани от синтетични щапелни влакна, съдържащи тегловно по-малко от 85 % от тези влакна, смесени предимно или само с памук, с тегло, превишаващо 170 g/m ² :	4 338,8	4,9
4	0102	Живи животни от рода на едрия рогат добитък:	2 904,1	3,3
5	1512	Слънчогледово, шафраново или памучно масло и техните фракции, дори рафинирани, но не химически променени:	2 782,5	3,1
6	7005	Флоат стъкло и стъкло шлифовано или полирано върху едната или двете страни, на плочи или листа, дори с абсорбиращ, отразяващ или неотразяващ слой, но необработено по друг начин:	2 668,5	3,0
7	3402	Повърхностно активни органични вещества (различни от сапуните); повърхностноактивни препарати, перилни препарати (включително спомагателните) и почистващи препарати, дори съдържащи сапун, различни от включените в N 3401:	1 853,4	2,1
8	5515	Други тъкани от синтетични щапелни влакна:	1 796,9	2,0
9	7010	Дамаджани, бутилки, флакони, буркани, бурканчета, тубички, ампули и други съдове за транспорт или амбалаж от стъкло; буркани за консерви от стъкло; тапи, похлупаци и други средства за затваряне от стъкло:	1 703,0	1,9
10	3305	Препарати за поддържане на косата:	1 632,9	1,8

Водещи стоки в българския внос от Албания за 2020 г. (млн. евро):

No	КодМТ	Описание	EU'000	%
		Общ внос през 2020 г.	30 729 996,9	100,0
0		в т.ч. Албания	38 809,0	0,1
1	2711	Нефтен газ и други газообразни въглеводороди:	10 686,4	27,5
2	7404	Отпадъци и отломки от мед	5 767,1	14,9
3	6203	Костюми, ансамбли, сака, панталони, панталони с презрамки, панталони до под коляното, къси панталони и шорти (различни от банските гащета), за мъже или момчета:	4 798,8	12,4
4	2603	Медни руди и техните концентрати	3 564,6	9,2
5	6112	Горни облекла за спорт, комбинезони и ансамбли за ски и бански костюми, трикотажни или плетени:	3 110,1	8,0
6	6104	Костюми, ансамбли, сака, рокли, поли, поли-панталони, панталони, панталони с презрамки, панталони до под коляното, къси панталони и шорти (различни от банските костюми), трикотажни или плетени, за жени или момичета:	1 134,4	2,9
7	0702	Домати, пресни или охладени	1 057,7	2,7
8	6403	Обувки с външни ходила от каучук, от пластмаси, от естествена или възстановена кожа и горна част от естествена кожа:	787,2	2,0
9	0709	Други зеленчуци, пресни или охладени:	555,0	1,4
10	8803	Части за апаратите от NN 8801 или 8802:	536,4	1,4

След приемането на България в ЕС, се отчита увеличение на стокообмена на Албания със страни като Република Северна Македония, Турция, Сърбия и Косово. Причина за това са наложените мита за някои групи стоки и липсата на налози върху същите стоки за посочените страни.

Благоприятни условия за търговията между България и Албания създават ниските транспортни разходи и приемливите, в сравнение с трети страни, цени на българските стоки и тяхното съответствие на изискванията на албанския пазар, както и качеството на предлаганите български стоки.

Вносът от Албания продължава да е ограничен, основно поради липсата на конкурентни стоки. Преобладават нефтен газ, медни руди и концентрати, вторични суровини (мед, месинг, алуминий), селскостопански стоки.

Най-изнасяните групи стоки за Албания са: продукти на фармацевтичната, химическата, хранително-вкусовата, стъklarската и текстилната промишленост и др.

3. ИНВЕСТИЦИИ

Размер на албанските инвестиции в България* в млн. евро*

Година	Нетни трансакции;
2006	-1.1
2007	0.2
2008	13.8
2009	-14.7
2010	0.3
2011	1.0
2012	0.6
2013	-0.2
2014	0.9
2015	-0.3
2016	0.7
2017	-0.4
2018	2.6
2019	0.1
2020	-0.2
Q1 2021	-0.9
Q2 2021	0.3

Размер на българските инвестиции в Албания в млн. евро*

Година	Нетни трансакции;
2006	-4.1
2007	-8.5

2008	-0.5
2009	-7.1
2010	1.0
2011	2.2
2012	-0.9
2013	0.3
2014	0.9
2015	1.4
2016	1.6
2017	0.2
2018	1.7
2019	-8.5
2020	-2.9
Q1 2021	0.4
Q2 2021	-38.7

През 2007 г. “Първа инвестиционна банка” (ПИБ) получи лиценз за извършване на банкова дейност и откри два свои филиала – в Тирана и Дуръс. ПИБ се утвърди на местния банков пазар и се нарежда сред най-бързо развиващите се малки и средни банки, като залага на нови продукти. Банката развива активно и кредитна дейност, като финансира проекти на средна стойност. Предпочитани отрасли са хранително-вкусовата промишленост, туризмът и търговията. В момента ПИБ вече има офиси в Тирана, Дуръс, Фиер, Вльора, Елбасан, Корча, Шкодра и Берат.

През 2019 г. българската компания „Албания Телеком Инвест“ АД, чийто собственик е г-н Спас Русев, действащ акционер на българския телекомуникационен оператор „Виваком“, придоби „Телеком Албания“ на обща стойност 50 млн. евро. Съръководител на българската компания-купувач е и Елвин Гури, албанско-български инвеститор.

По Закона за насърчаване на инвестициите до момента няма сертифицирани проекти в България с участието на албански инвеститори.

4. ТУРИЗЪМ

Туристопоток между България и Албания

година	брой албански туристи в България	изменение спрямо предходна година,%	брой български туристи в Албания	изменение спрямо предходна година,%
--------	--	--	---	--

2000	8347		2417	
2001	5222	-37.4	3383	40.0
2002	4789	-8.3	3094	-8.5
2003	5024	4.9	2645	-14.5
2004	5796	15.4	3041	15.0
2005	5650	-2.5	3721	22.4
2006	5702	0.9	3815	2.5
2007	6393	12.1	2809	-26.4
2008	6199	-3.0	2657	-5.4
2009	6500	4.9	1803	-32.1
2010	7172	10.3	1224	-32.1
2011	20470	185.4	908	-25.8
2012	24294	18.7	1336	60.8
2013	25474	4.9	1612	20.7
2014	25243	-0.90	13939	764.7
2015	19795	11.0	9978	15.4
2016	34009	17.3	13410	-4.6
2017	34 033	0.1	15 739	17.4
2018	37 577	10.4	13 751	-12.6
2019	36 202	-3.7	18 491	34.5
2020	5 800	N/A	N/A	N/A
1-6 2021	12 168	47,8	N/A	N/A

Инвестиции в България

в млн. евро

Общо:

6,9

По сектори: селско стопанство, ловно и горско стопанство, търговия

Водещи инвеститори:

няма конкретни

Туризм на Р С Албания - 2020 г.

Общи приходи от туризъм (2019 г.)

- 1 769 млн. мкд

Брой на туристите (общ), посетили страната през 2020 г.

- 118 206 души

Водещи партньори в областта на туризма

- няма конкретни

Туристи от Р С Албания, посетили България през 2020 г. - 48 000 души
Български туристи, посетили Р С Албания през 2020 г. - 8 787 души

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ БИЗНЕС КОНТАКТИ

Важни институции:

<https://kryeministria.al/en/>

Министерския съвет

<https://www.financa.gov.al/>

Министерство на финансите и икономиката

<http://www.punetejashtme.gov.al/en>

Министерство на Европа и външните работи

<https://mb.gov.al/>

Министерство на вътрешните работи

<https://www.infrastruktura.gov.al/en/>

Министерство на инфраструктурата и енергетиката

<https://www.bankofalbania.org/home/>

Централна банка на Албания

<http://www.instat.gov.al/en/>

Държавен статистически институт

<https://qkb.gov.al/home/>

Агенция по вписвания

<https://www.tatime.gov.al/eng/>

Национална агенция за приходите

<https://www.dogana.gov.al/english/>

Главна дирекция Митници

Водещи търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

- Търговско -промишлена палата на Тирана (CCIT)

контакти: Tel: +355 (0) 45 800 932

Email: cci.tirana@cci.al

Dhoma e Tregtise dhe Industrise Tirane

Rr. e Kavajes, Nd.2, H.2.

<https://www.cci.al/en/>

-Албанската агенция за развитие на инвестициите (AIDA)

контакти: Tel: +355 (0)42 251 001

<https://www.aida.gov.al/en/aida/about-us>

Правно-нормативни източници:

<https://qbz.gov.al/>

Страница със законите и нормативната уредба в Албания

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ И СТИВ

Посолство на Република България в Република Албания

Адрес: ул. „Скендербег”, № 12, гр. Тирана

Телефон:

+355 4 22 33 155

+355 4 22 32 906

Факс: +355 4 22 32 272

Е-mail: Embassy.Tirana@mfa.bg

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Надеждни адвокатски кантори, консултантски и фирми за превод и легализация в страната, които могат да бъдат полезни на българския бизнес:

1. ГЕНТИАН КОЧИ (*Адвокатски услуги и легализирани официални преводи*)

Тирана: ул. Мюслум Кета № 4/3/25

моб : +355682471544

е-mail: gentiankoci@aol.com

Адв. д-р Гентиан Кочи

2. АДВОКАТСКА КАНТОРА LIREZA & PARTNERS – Тирана: ул. Фортузи № 141, ап.20

моб.: +355696550893

е-mail: studiolireza@gmail.com

Адв.д-р Линерт Лиръза

3. АНИСА ГИУ – Тирана: ул. Хаджи Далиу № 4 (до Прокуратурата гр.Тирана)

моб.: +355694040650

е-mail: anisa.giu@hotmail.com

Адв.Аниса Гиу

Изготвил:

Мирослав Миланов, Служба по търговско–икономическите въпроси, Тирана

11.10.2021 г.